

Hatten på!

»det behöver inte råda någon motsättning mellan tro och vetenskap«

I januari var jag teologiska fakultetens promotor och satte doktorshatten på fem doktorer efter avlagda prov och två hedersdoktorer. Ceremonin äger rum i universitetsaulan och är kolossalt pampig. Till pampigheten bidrar att en del av promotorerna väljer att använda latin när de genomför sina uppgifter. När jag fick promotionsmanus såg jag att det finns två möjliga formuleringar för att inleda akten: "In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti" eller, som för alla andra fakulteter: "Quod bonum felix faustumque sit" Det var inget enkelt val för mig. Å ena sidan är jag stolt över att vara verksam vid ett sekulärt universitet där det är vetenskapligt arbetssätt och inte trostillhörighet som räknas. Å andra sidan är det knappast min uppgift som kristen och präst att sekularisera utöver det som sammanhanget påbjuder. Det är faktiskt universitetet som anger "In nomine..." som det första alternativet för teologiska fakulteten.

Jag valde att genomföra ceremonin i den heliga treenighetens namn och så här resonerade jag när jag avgjorde mig för det alternativet: En av mina kollegor (som också är präst) menade att promotionen inte är en vigningsakt och att man därför inte bör inleda den i Treenighetens namn. Så kan man naturligtvis resonera men här följer jag hellre mina evangelikala vänner som säger att om man inte kan göra en viss sak "i Jesu namn" så ska man inte göra den alls. Är det bra att promovera så kan en kristen göra det i treenighetens namn.

Man kan hävda att ceremonier av detta slag endast syftar till att upprätthålla ett orättfärdigt klassamhälle, men om man är av den uppfattningen bör man rimligen inte alls promovera. Alltså, jag har inga teologiska eller liturgiska problem med att själva promotionsakten genomförs i treenighetens namn. Hur hade jag ställt mig om någon av doktorerna hade varit muslim eller jude? Då hade jag inte använt treenighetsformeln; det är bra att den finns, men den ska inte användas på ett sådant sätt att man förolämpar någon av dem som ska hedras.

Den promotor som så vill kan använda det andra alternativet; de två är likvärdiga. Men att det är möjligt och att teologiska skäl inte talar emot det är inte nödvändigtvis tillräckliga argument för att göra något.

Det viktigaste skälet för mig är positivt: jag vill bidra till att destabilisera en sekulär diskurs med hegemoniska anspråk. Detta står inte alls i motsättning till att jag valt att arbeta vid ett sekulärt universitet. Så här ser jag på saken: olika traditioner förlägger den yttersta auktoriteten till olika källor; kristna kallar det Gud treenig, sekulära kan tala om naturen, mänsklig godhet eller kanske FNs deklaration om de mänskliga rättigheterna.

Den yttersta auktoriteten kan alltså föreställas på olika sätt, men för universitetets dagliga verksamhet gäller inte den yttersta auktoriteten utan de spelregler för vetenskapligt arbete som vi kommer överens om genom ständiga förhandlingar. Vid promotionen kan man antingen välja att anknyta till en minsta gemensam nämnare ("det som är gott och lyckobringande") eller signalera att det finns olika sätt att härleda auktoritet men att resultatet av den akademiska mödan, det som hållit måttet efter inomvetenskaplig prövning, ändå kan vara gemensamt. Det är inte så att vad som helst går för sig i akademien; allt tänkande håller inte det vetenskapliga måttet, men det är möjligt att verka inom akademien som troende. Likaväl som det är möjligt att ta emot hatten eller lagerkransen med en själ på huvudet är det möjligt att inleda i den treenige gudens namn. Det finns ingen anledning att i alla stycken foga sig i en sekulär diskurs med hegemoniska anspråk. Det är viktigt att visa att vetenskapligt arbete kan utföras av troende människor; det behöver inte råda någon motsättning mellan tro och vetenskap. Den hinduiska feministen, historikern och kulturkritikern Lata Mani skriver:

"As long as there is no openness to contemplating religion, an insurmountable divide will be seen to exist between sacred and secular frameworks. (...)

As a human collectivity we will have forfeited the possibility of a creative interweaving of that which is most generative and liberating in both traditions. This is a loss we can ill afford".



KAJSA AHLSTRAND